

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
AGRICULTURAL UNIVERSITY OF ATHENS

100
1920-2020

ΠΑΡΟΧΘΙΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΙΣΒΟΛΙΚΑ ΞΕΝΙΚΑ ΕΙΔΗ

Γεώργιος Ευθυμίου
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
efthimiou@aua.gr

Οργανισμός
Φυσικού Περιβάλλοντος
και Κλιματικής Αλλαγής

Ο.Φ.Υ.Π.Ε.Κ.Α.

Δημόσιος Διάλογος, 05-02-2021

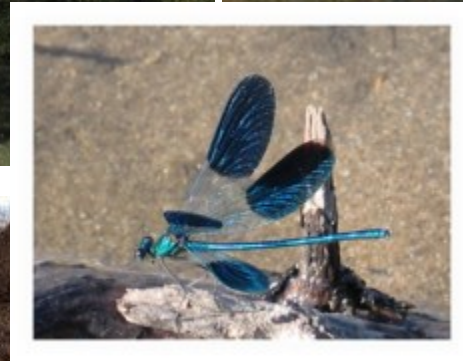

Παρόχθια οικοσυστήματα

- ▶ Είναι τα οικοσυστήματα που βρίσκονται δίπλα ή κοντά σε ποτάμια και λίμνες, που η βλάστησή τους επηρεάζεται άμεσα ή έμμεσα από το νερό.
- ▶ Είναι:
 - ▶ Τα παρόχθια δάση
 - ▶ Τα υγρά λιβάδια
 - ▶ Οι καλαμιώνες
 - ▶ οι ταμαρικώνες
 - ▶ Τα έλη

ανεκτίμητη αισθητική αξία

Τα παρόχθια οικοσυστήματα:

- ▶ Κινδυνεύουν από τα ξενικά είδη
- ▶ Κινδυνεύουν από τον τρόπο εισβολής ξενικών ειδών (εκούσια ή ακούσια)
- ▶ Ειδικά τα παραποτάμια οικοσυστήματα είναι περισσότερο ευάλωτα
- ▶ Τα ποτάμια συστήματα λειτουργούν ως υδάτινες οδοί μεταφοράς πολλαπλασιαστικού υλικού σε όλο το μήκος του ποταμού
- ▶ Άμεση και γρήγορη μεταφορά πολ/κου υλικού ξενικών ειδών σε μεγάλες αποστάσεις
- ▶ Ιδιαίτερα έντονο είναι το πρόβλημα αυτό σε διασυνοριακά ποτάμια

Οργανισμός
Φυσικού Περιβάλλοντος
και Κλιματικής Αλλαγής

Ο.Φ.Υ.Π.Ε.Κ.Α.

Η Ελλάδα έχει 8 διασυνοριακούς υγροτόπους
5 διασυνοριακά ποτάμια & 3 διασυνοριακές λίμνες

Εισβολή ξενικών ειδών σε ελληνικά παρόχθια οικοσυστήματα από τα διασυνοριακά ποτάμια

- ▶ Παρατηρείται το φαινόμενο να έχουν εισβάλλει σε παρόχθια οικοσυστήματα της Βόρειας Ελλάδας, τρία (3) αμερικάνικα είδη από γειτονική χώρα στα βόρειά μας
- ▶ *Acer negundo* L., *Phytolaca americana*, *Amorpha fruticosa*

Acer negundo L.

εντοπίστηκε αρχικά στη δεκαετία του 2000, σε νησί στην κοίτη του Νέστου και είκοσι χρόνια αργότερα... κυριαρχούσε ως είδος σε αναγέννηση στο παρόχθιο δάσος

Acer negundo L.

Εκούσια εισαγωγή σε παραποτάμιες περιοχές.....

- ▶ Δυστυχώς είναι συχνό το φαινόμενο σε λίμνες αλλά και σε παραποτάμιες περιοχές όλης της χώρας να φυτεύονται (κυρίως από άγνοια) ξενικά είδη κατά τις αναπλάσεις σε δημοτικούς χώρους

Robinia pseudoacacia L.

Εισήχθει εκούσια στον ποταμό Νέστο, ενώ απαντάται σε όλη την ελληνική επικράτεια

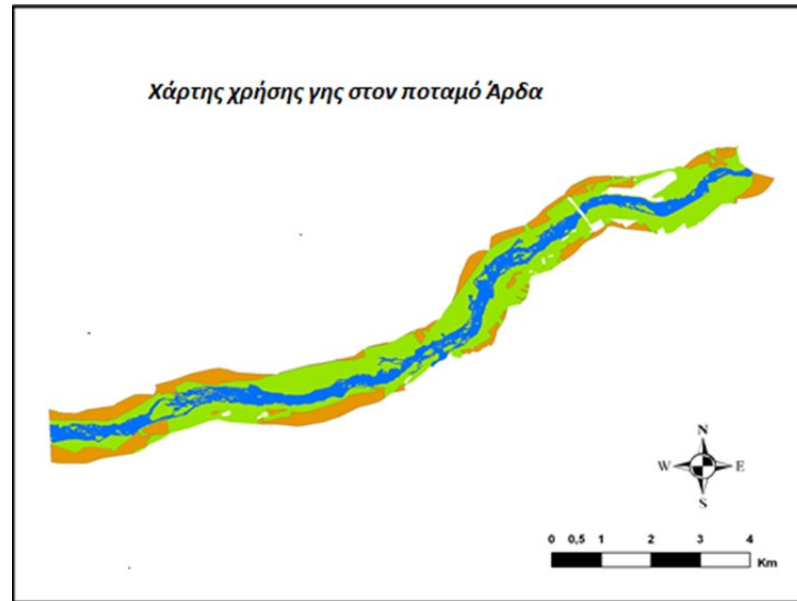
Amorpha fruticosa

- ▶ Εντοπίστηκε στο δέλτα του Νέστου από τα μέσα της δεκαετίας του 2000
- ▶ Μια εικοσαετία αργότερα έχει κυριαρχήσει και καταλάβει σημαντικές περιοχές του δέλτα, χωρίς ή με αραιή παρόχθια βλάστηση
- ▶ Ευνοείται σε διαταραγμένα οικοσυστήματα και τακτικά πλημμυρισμένα ενδαιτήματα

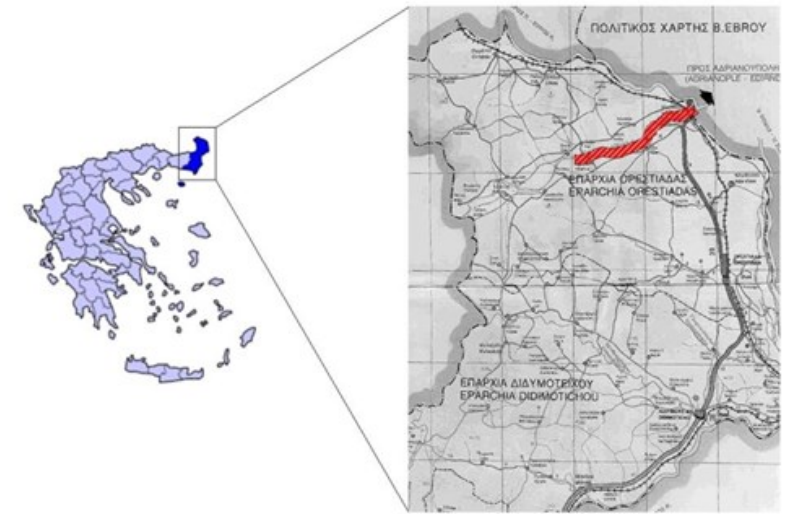

Amorpha fruticosa

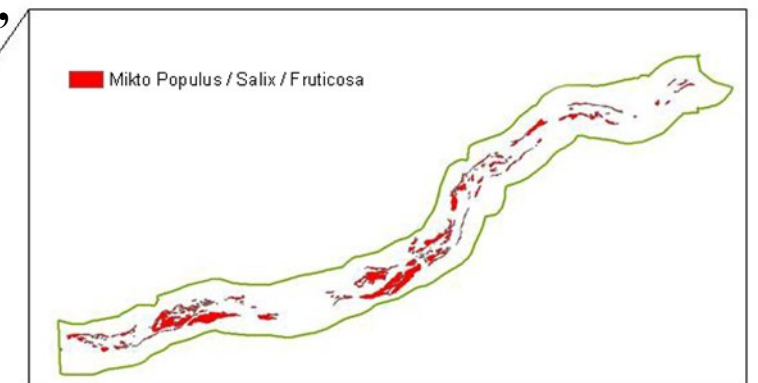
Εντοπίστηκε και στον ποταμό Άρδα από τα τέλη της δεκαετίας του 2010

Χρήση γης	Έκταση (ha)	Ποσοστά (%)
Νερό	393,7432	21,02
Λευκοκαλλιέργειες	270,7962	14,45
Κτήρια	79,9238	4,26
Καλλιέργειες	39,0875	2,08
Παρόχθιο δάσος	1027,0802	53,18
Λιβάδια	62,1156	3,31
Σύνολο	1872,75	100,00

στο 44,55% του παρόχθιου δάσους της περιοχής έρευνας έχει καταγραφεί η εξάπλωση του χωροκατακτητικού είδους *Amorpha fruticosa* κυρίως στον υπόροφο των μεικτών συστάδων λευκής ιτιάς και λευκής λεύκης,

ΠΑΡΟΧΘΙΑ ΔΑΣΗ ΚΑΙ ΞΕΝΙΚΑ ΕΙΣΒΟΛΙΚΑ ΕΙΔΗ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΟΧΘΙΟΥ ΔΑΣΟΥΣ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΑΡΔΑ (GR1110008), ΒΑ ΕΛΛΑΔΑ.

Γ. Ευθυμίου¹ και Σ. Θεμελιόπουλος²

18ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΔΑΣΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ & International Workshop

100 ΧΡΟΝΙΑ ΔΑΣΟΛΟΓΙΑΣ (1917-2017)

► Η ελληνική δασοπονία μπροστά σε σημαντικές προκλήσεις

ΕΔΕΣΣΑ, 8-11 | 10 | 2017

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΑΣΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

15^ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΒΕ, ΜΑΙΧ ΧΑΝΙΑ, 14-17.9.2017

ΠΟΣΤΕΡ 9

Amorpha fruticosa L., ένα ξενικό εισβολικό είδος στα παρόχθια δασικά οικοσυστήματα

Ευθυμίου Γ.
Τμήμα Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Τ.Ε.Ι.)
Στερεάς Ελλάδας, 36100 Καρπενήσι, efthimiou@teiste.gr, gefthi@yahoo.gr

Amorpha fruticose

μας ήρθε από τη Βουλγαρία μέσω των ποταμών: Άρδα, Νέστο, Στρυμόνα (Ευθυμίου και Θεμελάκης, 2017)

- ▶ Στην Βουλγαρία η αναφορά του συγκεκριμένου είδους έγινε από τον Stoyanov το 1948 ο οποίος πρώτος το καταγράφει και αναφέρει ότι οι μελισσοκόμοι στην πόλη Lom είχαν ήδη παρατηρήσει το θετικό ρόλο της *Amorpha* για την παραγωγή μελιού.
- ▶ Κατά τον Stoyanov (1948) λοιπόν και στη Βουλγαρία η *Amorpha fruticosa* απαντάται είτε ως μικρά τμήματα (patches) είτε ως μεμονωμένα άτομα σε συστάδες παρόχθιων δασών στις κοίτες και τα νησιά του Δούναβη.
- ▶ Τα διαταραγμένα οικοσυστήματα και τα τακτικά πλημμυρισμένα ενδισαιτήματα παρέχουν πολύ ευνοϊκές συνθήκες για την εξάπλωση της *Amorpha fruticosa* (Schnitzler et al 2007).
- ▶ Συχνά ο θάμνος *Amorpha* ανταγωνίζεται με επιτυχία τους αυτοφυείς θάμνους ιδίως τα είδη *Salix* γεγονός που παρατηρήθηκε και στον ποταμό Dniro

Άλλα ξενικά είδη που απειλούν τα παρόχθια οικοσυστήματα:

- ▶ Ο αείλανθος *Ailanthus altissima* που έχει αρχίσει και καταλαμβάνει παρόχθιες περιοχές σε ρέματα και ποτάμια
- ▶ Η *Phytolaca americana* απαντάται στις παρυφές αλλά και στον υπόροφο των παρόχθιων δασών (λευκοφυτείες, αναχώματα στο Νέστο)
- ▶ Ο γερμανός (*Solanum elaeagnifolium*) κυριαρχεί σε όλες τις ελεύθερες από βλάστηση εκτάσεις σε δελταϊκά οικοσυστήματα
- ▶ Και πολλά άλλα ξενικά κυρίως ποώδη είδη (*Datura sp.*, *Xanthium*, *Solanum*, ...)

Συμπερασματικά...

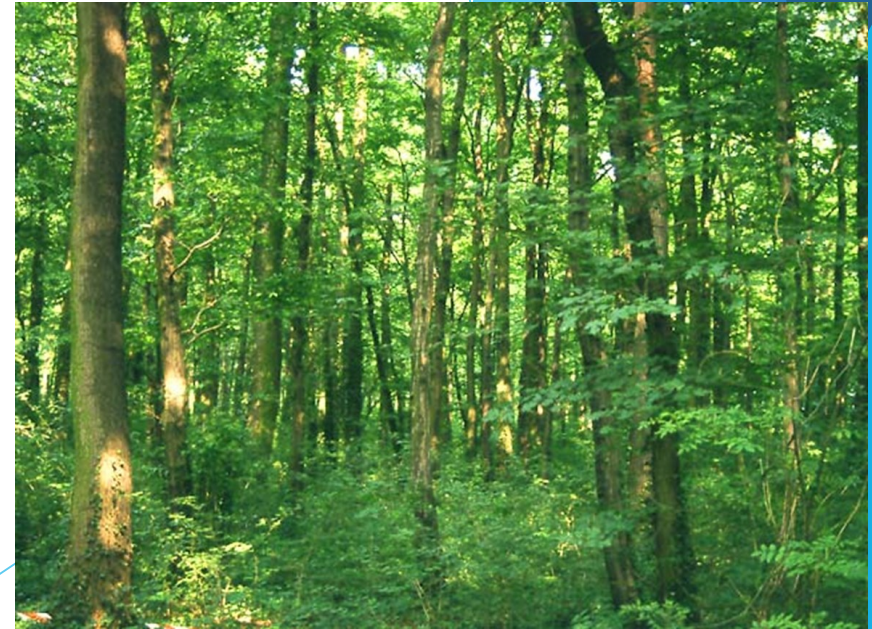
- ▶ Τα παρόχθια οικοσυστήματα είναι ευάλωτα στα εισβολικά ξενικά είδη
- ▶ Τα εισβολικά είδη απειλούν τη δομή, τη σύνθεση και τη δυναμική των παρόχθιων (δασικών) οικοσυστημάτων
- ▶ Σίγουρα εκείνο που ενδιαφέρει είναι τι γίνεται με την διαχείριση των ξενικών ειδών στα παρόχθια οικοσυστήματα;
- ▶ Μάλλον δεν γίνεται τίποτα....
- ▶ Υπάρχουν τεχνικές διαχείρισης - περιορισμού των ξενικών ειδών
- ▶ ΠΡΟΛΗΨΗ
- ▶ Αν δεν μπορούμε να κάνουμε κάτι για την ακούσια εισβολή ξενικών ειδών σίγουρα μπορούμε να περιορίσουμε την εκούσια διάδοσή τους
- ▶ Πως;

Να σταματήσει άμεσα η χρήση ξενικών ειδών στους «παρόχθιους» & παραποτάμιους Δήμους

- ▶ Ενημέρωση και κατάρτιση των υπηρεσιών πρασίνου και περιβάλλοντος των δήμων
- ▶ Να μην χρησιμοποιούνται ξενικά συχνά χωροκατακτητικά είδη ή εισβολικά ξενικά είδη στις αναπλάσεις σε πάρκα, δενδροστοιχίες ακόμη και σε ιδιωτικούς χώρους
- ▶ Καταγραφή και διαχείριση (ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ & ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ) των ξενικών ειδών από τους παραποτάμιους δήμους
- ▶ *διότι* ..Τα ποτάμια λειτουργούν ως υδάτινοι οδοί μεταφοράς γενετικού πολλαπλασιαστικού υλικού

Και να μην ξεχνάμε ότι...

- ▶ Καλύτερη - αποτελεσματικότερη διαχείριση είναι η **πρόληψη...**

Σας ευχαριστώ

efthimiou@aua.gr